

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/414/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113206020
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2113206020.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v právnej veci žalobkyne: Intrum Justitia Slovakia s.r.o., so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, IČO: 35 831 154, zastúpená: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, proti žalovanej: E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, Q., o zaplatenie 371,22 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č.k. 18C/359/2013-32 zo dňa 10. júla 2013, v zamietajúcej časti a závislom výroku o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa v napadnutej, zamietajúcej časti a závislom výroku o náhrade trov konania r u š í a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 122,27 eur s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 2,88 eur od 12.05.2010 do zaplatenia, s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 9,90 eur od 12.04.2010 do zaplatenia, s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 109,48 eur od 12.03.2010 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd rozsudok odôvodnil tým, že právna predchodkyňa žalobkyne uzatvorila so žalovanou 01.02.2010 zmluvu o pripojení spolu s dodatkom, na základe ktorého dodatku sa zaviazala právna predchodkyňa žalobkyne žalovanej poskytovať služby, pričom týmto dodatkom bola dohodnutá doba viazanosti na dobu 24 mesiacov s tým, že pokiaľ dôjde k porušeniu doby viazanosti, má právna predchodkyňa žalobkyne nárok na zmluvnú pokutu vo výške 248,95 eur. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že účastníci konania platne uzavreli zmluvu, ktorá je svojím charakterom zmluvou spotrebiteľskou a ako taká nesmie obsahovať ustanovenia, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, tzv. neprijateľné podmienky. Súd dospel k záveru, že nárok na zaplatenie ceny poskytnutých telekomunikačných služieb bol odôvodnený, žalovanej boli právnu predchodkyňou žalobkyne poskytované telekomunikačné služby a za obdobie, za ktoré nezaplatila riadne dohodnutú cenu sa dostala do omeškania, preto v tejto časti súd žalobe vyhovel a žalobkyni priznal i príslušný úrok z omeškania. Nesúlads so zákonom však súd videl v dohodnutej zmluvnej pokute. Zmluvná pokuta je stanovená paušálnou sumou a nemení sa v závislosti od dĺžky doby zostávajúcej do skončenia doby viazanosti. Jej suma je rovnaká bez ohľadu na to, či spotrebiteľ nezaplatil mobilnému operátorovi ani jednu platbu za poskytnuté služby, alebo či platil za poskytnuté služby riadne a včas po dobu napr. 23 mesiacov z celkových 24 mesiacov. V jednom i druhom prípade je spotrebiteľ vždy povinný zaplatiť zmluvnú pokutu v plnej výške. Žalobkyňa dobu riadneho platenia za poskytnuté služby pri uplatňovaní nárokov na zaplatenie zmluvných pokút žiadnym spôsobom nezohľadňuje a ani v žalobe žiadnym spôsobom nezdôvodnila uplatnenie zmluvných pokút, pričom preukázala uzatvorenie len jedného dodatku k zmluve o pripojení, v ktorom bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 248,95 eur. Podľa názoru súdu, zmluvná pokuta tak, ako bola medzi účastníkmi dohodnutá, teda bez závislosti jej výšky od doby riadneho a včasného plnenia si povinností žalovanej (ako aj každého iného spotrebiteľa), spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je teda neprijateľnou podmienkou, pričom táto je zo zákona neplatná. Na základe neplatnej

zmluvnej podmienky nebolo možné v tejto časti žalobe vyhovieť. Súd poukázal i na skutočnosť, že v obdobnom prípade rozhodovali už iné sudy, napr. Okresný súd Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/163/2011, pričom návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty bol zamietnutý. Prvostupňové rozhodnutie bolo následne potvrdené Krajským súdom v Prešove, ktorý odkázal aj na ďalšie konania, v ktorých bola zmluvná pokuta rovnakého významu vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku (okrem iných konania vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C/23/2010 a 17C/112/2010), pričom žalobkyňa bola v zmysle § 53a Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) povinná bez ďalšieho zdržať sa ďalšieho používania neprijateľnej zmluvnej podmienky, vrátane uplatňovania plnení z takejto klauzuly, čo bolo tiež dôvodom zamietnutia predmetnej časti žaloby.

Proti tomuto rozsudku, s výnimkou vyhovujúceho výroku, podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobkyňa, ktorým sa domáhala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyňi 248,95 eur a náhradu trov konania. Namietla, že zmluvná pokuta bola dojednaná platne v súlade s § 544 ods. 2 OZ, pričom jej dojednanie je dojednaním individuálnym. Súd prvého stupňa nedostatočne vysvetlil, v čom mala spočívať značná nerovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán pri dojednaní zmluvnej pokuty. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/31/2012. Zdôraznila, že zmluvná pokuta je zabezpečovacím inštitútom a nárok na ňu vznikol porušením povinností žalovanej, pričom právna predchodkyňa žalobkyne si svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy plnila. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva povinnosť zaťažovať zmluvnou pokutou obe zmluvné strany, pričom poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obdo 4/99. Cieľom zmluvnej pokuty nie je získať finančné plnenie od dlžníka, ale prinútiť dlžníka plniť si svoje povinnosti, pričom zároveň plní i funkciu paušalizovanej náhrady škody. Dojednanie o zmluvnej pokute chráni pred zneužitím kúpy telefónu za akciovú cenu, pričom ak má plniť i prevenčnú funkciu, výška pokuty musí byť vyššia ako je výška výhody, ktorú zákazník získa. Postavenie žalovanej sa však dojednaním zmluvnej pokuty nezhoršilo, nakoľko nárok na jej zaplatenie by nevznikol, ak by žalovaná plnila svoje zmluvné povinnosti. Žalobkyňa tiež namietla, že dojednanie o zmluvnej pokute nemá charakter neindividuálneho dojednania, pretože žalovanej nič nebránilo zakúpiť si koncové zariadenie v jeho plnej hodnote bez záväzku doby viazanosti, teda bez zmluvnej pokuty. Právna predchodkyňa žalobkyne však vyhovelá žiadosti žalovanej o uzavretie dodatku k zmluve s výhodami v podobe benefitov a so záväzkom viazanosti. Žalovaná si ako priemerný spotrebiteľ musela byť vedomá následkov porušenia zmluvných povinností, pričom poukázala na právny názor, v zmysle ktorého i ochrana spotrebiteľa má svoje medze a nemožno ju chápať ako ochranu jeho ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. Poukázala tiež na skutočnosť, že žalovaná svoj záväzok neplnila ani len z časti a nezaplatila ani jednu faktúru za poskytnuté služby, pričom od právnej predchodkyne žalobkyne vylákala drahé zariadenia za minimálnu cenu, čo malo za následok vznik škody.

Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadřila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 202 ods. 2 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné

zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že pokiaľ bola v spotrebiteľskej zmluve o pripojení dohodnutá zmluvná pokuta paušálnou sumou, ktorá sa nemení v závislosti od dĺžky doby zostávajúcej do skončenia doby viazanosti zmluvy, ide o dojednanie, ktoré je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na zníženú kúpnu cenu za mobilný telefón musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb a musí sa tak garantovať návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy telefónu (zariadenia), s prihliadnutím na to, že dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Z toho potom vyplýva, že pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinností spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je neprimerané. Ďalej odvolací súd poukazuje na rozsudok ESD vo veci C-618/10 zo dňa 14.06.2012, kde je konštatované, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdný dvor vyslovil názor, že taká možnosť, ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala, by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto neprijateľné podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah neprijateľných podmienok, predajcovia alebo dodávateľia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie neprijateľnej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva. Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Je potom potrebné uzavrieť, že neprijateľná podmienka je neplatná ako celok a preto nemožno súdom znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, príp. meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie, v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok žalobcovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“ príp. inak zmenenú.

Prvostupňový súd, keďže zamietol uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty 248,95 eur výlučne z toho dôvodu, že ustanovenie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení (bod 3), ktoré bolo súčasťou spotrebiteľskej zmluvy (ktorej kópia sa nachádza v spise) je neprijateľnou podmienkou, mal v zmysle citovaného § 153 ods. 4 O.s.p. výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia aj bez návrhu, pretože mu to ukladá priamo ustanovenie zákona. Cieľom takejto právnej úpravy bolo dosiahnuť stav, aby dodávateľ služieb upustil od formulácie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Z dôvodu, že rozsudok zaväzuje len účastníkov konania, ktorých sa rozsudok týka, je potrebné v každej prejednávanej veci, v ktorej súd zistí, že zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku túto vyhlásiť v petite rozsudku za neprijateľnú a nestačí poukázať len na iné rozhodnutia súdov, v ktorých už dojednanie o zmluvnej pokute bolo určené za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odôvodnenie rozsudku musí korešpondovať s výrokom rozsudku a keďže zákon súdu ukladá povinnosť výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia, súd musí povinnosť uloženú zákonom rešpektovať.

Neuvedenie tejto podmienky do výroku rozsudku bolo dôvodom zrušenia rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p., pretože súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav a na vrátenie veci súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 2 O.s.p.

Úlohou súdu prvého stupňa bude vydať rozsudok, kde ak určí, že určitá zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, tak výslovne musí uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozsudku, nestačí len zamietnuť túto časť nároku žalobkyne. Preto musí prvostupňový súd vo veci opätovne rozhodnúť, aby výrok rozsudku korešpondoval s jeho odôvodnením. Odvolací súd musel na túto vadu prihliadať, pretože mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Výslovné uvedenie zmluvnej podmienky, ktorú určil súd za neprijateľnú vo výroku rozsudku, vyplýva priamo zo zákona z § 153 ods. 4 O.s.p.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto konania.

Toto uznesenie bolo prijaté odvolacím senátom počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.